

بِسْمِ اللَّهِ
عَلَى بَابِ رِجَالِ الْحَرَمِ
الْمَدِينَةِ الْمَكِّيَّةِ
مُحَمَّدٍ

رسالة توضيح المسائل
حضرت آیت الله فاضل لنکرانی (مدظله)
با تجدید نظر و اضافات سال ۱۳۸۳

رسالة توضيح المسائل

مرجع عاليقدر حضرت آية الله العظمى

حاج شيخ محمد فاضل لنكراني

(مدظله العالی)

با تجديد نظر و اضافات

۱۳۸۳

فاضل موحّدی لنکرانی، محمد، ۱۳۱۰
رساله توضیح المسائل با آخرین اصلاحات/مطابق با فتاویٰ محمّد فاضل لنکرانی.
- مشهد: امامت، ۱۳۸۳.
۴۳۲ ص.

شابک: ۹۶۴-۶۳۲۱-۷۰-۴
فهرست نویسی براساس اطلاعات فیفا (فهرست نویسی پیش از انتشار).
۱. فقه جعفری - رساله علمیه الف. عنوان. ب. عنوان: توضیح المسائل.
BP ۱۸۳/۹/ف ۲/۵
۲۹۷/۳۴۲۲
ضرر ۱۵۷ ف.

رساله توضیح المسائل آیت الله العظمی فاضل لنکرانی

چاپ: دقت ۰۵۱۱/۳۴۱۹۵۶۰

لیتوگرافی: دیجیتالی نقش ۰۵۱۱/۸۵۴۴۱۵۵

چاپ اول ۱۳۸۴، تیراژ: ۱۰۰۰۰ جلد

قیمت: ۲۵۰۰ تومان

حق چاپ محفوظ است.

انتشارات امامت: ۰۵۱۱/۲۲۵۷۰۳۵

پخش: نگارین ۰۵۱۱/۸۵۴۱۰۴۰

۰۹۱۵۱۱۰۲۷۷۶-۰۹۱۲۲۰۳۵۴۳۵

www.negarinpublisher.com

info@negarinpublisher.com

فهرست مطالب

۲۳	احکام تقلید .....
۲۶	احکام طهارت .....
۲۶	آب مطلق و مضاف .....
۲۶	۱- آب کُر .....
۲۷	۲- آب قلیل .....
۲۷	۳- آب جاری .....
۲۸	۴- آب باران .....
۲۹	۵- آب چاه .....
۲۹	احکام آبها .....
۳۰	احکام تَخْلَى (بول و غائط کردن) .....
۳۲	اِسْتِئْراء .....
۳۳	مستحبات و مکروهات تَخْلَى .....
۳۳	نجاسات .....
۳۳	۱ و ۲- بول و غائط .....
۳۳	۳- منی .....

۳۴	۴- مردار .....
۳۴	۵- خون .....
۳۵	۶ و ۷- سگ و خوک .....
۳۵	۸- مشرک .....
۳۶	۹- شراب .....
۳۶	۱۰- فقاع .....
۳۶	۱۱- عرق شتر نجاستخوار .....
۳۶	عرق جنب از حرام .....
۳۷	راه ثابت شدن نجاست .....
۳۷	راه نجس شدن چیزهای پاک .....
۳۹	احکام نجاسات .....
۴۰	مُطَهَّرَات .....
۴۰	۱- آب .....
۴۴	۲- زمین .....
۴۴	۳- آفتاب .....
۴۵	۴- اِسْتِحَالَه .....
۴۶	۵- سرکه شدن آب انگور .....
۴۶	۶- انتقال .....
۴۷	۷- اسلام .....
۴۷	۸- تَبَعِیَّت .....
۴۷	۹- برطرف شدن عین نجاست .....
۴۸	۱۰- اِسْتِبْرَاء حیوان نجاستخوار .....
۴۸	۱۱- غائب شدن مسلمان .....
۴۹	احکام ظرفها .....
۵۰	وضو .....
۵۲	وضوی ارتماسی .....
۵۲	دعاهایی که موقع وضو گرفتن مستحب است .....

شرایط وضو	۵۳
احکام وضو	۵۷
چیزهایی که باید برای آنها وضو گرفت	۵۸
چیزهایی که وضو را باطل می‌کند	۵۹
احکام وضوی جبیره	۶۰
غسلهای واجب	۶۲
احکام جنابت	۶۲
چیزهایی که بر جنب حرام است	۶۳
چیزهایی که بر جنب مکروه است	۶۴
غسل جنابت	۶۴
غسل ترتیبی	۶۴
غسل ارتهاسی	۶۵
احکام غسل کردن	۶۵
استحاضه	۶۷
احکام استحاضه	۶۷
حیض	۷۱
احکام حائض	۷۳
اقسام زنهای حائض	۷۵
۱- صاحب عادت وقتیه و عددیه	۷۶
۲- صاحب عادت وقتیه	۷۸
۳- صاحب عادت عددیه	۷۹
۴- مُضْطَرِّبَه	۸۰
۵- مُبْتَدِئَه	۸۱
۶- ناسیه	۸۲
مسائل متفرقه حیض	۸۲
نفاس	۸۳
غسل مسّ میّت	۸۴

۸۵	..... ۲ احکام محتضر
۸۶	..... احکام بعد از مرگ
۸۶	..... احکام غسل و کفن و نماز و دفن میت
۸۷	..... احکام غسل میت
۸۹	..... احکام کفن میت
۹۱	..... احکام حنوط
۹۱	..... احکام نماز میت
۹۲	..... دستور نماز میت
۹۳	..... مستحبات نماز میت
۹۴	..... احکام دفن
۹۵	..... مستحبات دفن
۹۸	..... نماز وحشت
۹۸	..... نبش قبر
۹۹	..... غسلهای مستحب
۱۰۰	..... تیمم
۱۰۱	..... موارد تیمم
۱۰۴	..... چیزهایی که تیمم بر آنها صحیح است
۱۰۵	..... دستور تیمم
۱۰۶	..... احکام تیمم
۱۱۰	..... احکام نماز
۱۱۱	..... نمازهای واجب
۱۱۱	..... نمازهای واجب یومیّه
۱۱۳	..... احکام وقت نماز
۱۱۵	..... نمازهایی که باید به ترتیب خوانده شود
۱۱۶	..... نمازهای مستحبّ
۱۱۷	..... وقت نافله‌های یومیّه

نماز غفيله	۱۱۸
احكام قبله	۱۱۸
پوشانیدن بدن در نماز	۱۲۰
لباس نمازگزار	۱۲۱
مواردی که لازم نیست بدن و لباس نمازگزار پاک باشد	۱۲۱
چیزهایی که در لباس نمازگزار مستحب است	۱۳۰
چیزهایی که در لباس نمازگزار مکروه است	۱۳۰
مکان نمازگزار	۱۳۰
جاهایی که نماز خواندن در آنها مستحب است	۱۳۴
جاهایی که نماز خواندن در آنها مکروه است	۱۳۵
احكام مسجد	۱۳۵
اذان و اقامه	۱۳۷
ترجمة اذان و اقامه	۱۳۷
واجبات نماز	۱۴۰
نیت	۱۴۱
تکبیرة الاحرام	۱۴۱
قیام نماز	۱۴۲
قرائت	۱۴۴
رکوع	۱۴۹
سجود	۱۵۱
تشهد	۱۵۷
سلام نماز	۱۵۸
ترتیب	۱۵۸
مُوالات	۱۵۹
قنوت	۱۵۹
ترجمة نماز	۱۶۰
۱- ترجمه سورة حمد	۱۶۰

۱۶۰	۲- ترجمه سورة قل هو الله احد .....
	۳- ترجمه ذکر رکوع و سجود و ذکرهائی که بعد از آنها
۱۶۰	مستحب است .....
۱۶۱	۴- ترجمه قنوت .....
۱۶۱	۵- ترجمه تسبیحات اربعه .....
۱۶۱	۶- ترجمه تشهد و سلام .....
۱۶۱	تعقیب نماز .....
۱۶۲	صلوات بر پیغمبر .....
۱۶۲	مُبطلات نماز .....
۱۶۵	چیزهایی که در نماز مکروه است .....
۱۶۶	مواردی که میتوان نماز واجب را شکست .....
۱۶۶	شکایات نماز .....
۱۶۶	شکهای مبطل .....
۱۶۷	شکهایی که نباید به آنها اعتنا کرد .....
۱۶۷	۱- شک در چیزی که محل آن گذشته است .....
۱۶۹	۲- شک بعد از سلام .....
۱۶۹	۳- شک بعد از وقت .....
۱۶۹	۴- کَثِيرُ الشَّكِّ «کسی که زیاد شک می کند» .....
۱۷۰	۵- شک امام و مأموم .....
۱۷۱	۶- شک در نماز مستحبی .....
۱۷۱	شکهای صحیح .....
۱۷۴	نماز احتیاط .....
۱۷۶	سجده سهو .....
۱۷۷	دستور سجده سهو .....
۱۷۷	قضای سجده و تشهد فراموش شده .....
۱۷۸	کم و زیاد کردن اجزاء و شرائط نماز .....
۱۷۹	نماز مسافر .....

مسائل متفرقه	۱۸۹
نماز قضا	۱۹۰
نماز قضای پدر و مادر که بر پسر بزرگتر واجب است	۱۹۲
نماز جماعت	۱۹۳
شرایط امام جماعت	۱۹۸
احکام جماعت	۱۹۹
چیزهایی که در نماز جماعت مستحب است	۲۰۱
چیزهایی که در نماز جماعت مکروه است	۲۰۱
نماز آیات	۲۰۱
دستور نماز آیات	۲۰۳
نماز جمعه	۲۰۴
شرایط نماز جمعه	۲۰۵
وقت نماز جمعه	۲۰۶
کیفیت نماز جمعه	۲۰۶
احکام نماز جمعه	۲۰۹
نماز عید فطر و قربان	۲۱۲
اجیر گرفتن برای نماز	۲۱۳
احکام روزه	۲۱۶
نیت	۲۱۶
چیزهایی که روزه را باطل می‌کند	۲۱۸
۱ و ۲- خوردن و آشامیدن	۲۱۸
۳- جماع	۲۱۹
۴- استمناء	۲۲۰
۵- دروغ بستن به خدا و پیغمبر	۲۲۰
۶- رساندن غبار غلیظ به خلق	۲۲۱
۷- فرو بردن سر در آب	۲۲۱

۲۲۲	۸- باقیماندن بر جنابت و حیض و نفاس تا اذان صبح
۲۲۵	۹- اماله کردن
۲۲۵	۱۰- قی کردن عمدی
۲۲۵	احکام چیزهایی که روزه را باطل می‌کند
۲۲۶	آنچه برای روزه‌دار مکروه است
۲۲۶	جاهایی که قضا و کفاره واجب است
۲۲۷	کفاره روزه
۲۲۹	جاهایی که فقط قضای روزه واجب است
۲۳۱	احکام روزه قضا
۲۳۳	احکام روزه مسافر
۲۳۳	کسانی که روزه بر آنها واجب نیست
۲۳۳	راه ثابت شدن اول ماه
۲۳۵	روزه‌های حرام و مکروه
۲۳۶	روزه‌های مستحب
	مواردی که مستحب است انسان از کارهایی که روزه را باطل می‌کند خودداری نماید
۲۳۷	
۲۳۸	احکام خمس
۲۳۸	۱- منفعت کسب
۲۴۳	۲- معدن
۲۴۴	۳- گنج
۲۴۵	۴- مال حلال مخلوط به حرام
۲۴۶	۵- جواهری که بواسطه فرو رفتن در دریا بدست می‌آید
۲۴۷	۶- غنیمت
۲۴۷	۷- زمینی که کافر ذمی از مسلمان بخرد
۲۴۸	مصرف خمس

۲۵۰	احکام زکات
۲۵۰	شرایط واجب شدن زکات
۲۵۱	زکات گندم و جو و خرما و کشمش
۲۵۲	نصاب طلا
۲۵۵	نصاب نقره
۲۵۶	زکات شتر و گاو و گوسفند
۲۵۶	نصاب شتر
۲۵۷	نصاب گاو
۲۵۷	نصاب گوسفند
۲۵۹	مصرف زکات
۲۶۱	شرایط کسانی که مستحق زکاتند
۲۶۲	نیت زکات
۲۶۳	مسائل متفرقه زکات
۲۶۶	زکات فطره
۲۶۸	مصرف زکات فطره
۲۶۹	مسائل متفرقه زکات فطره
۲۷۰	احکام حج
۲۷۳	امر به معروف و نهی از منکر
۲۷۳	شرایط امر به معروف و نهی از منکر
۲۷۴	مراتب امر به معروف و نهی از منکر
۲۷۷	مسائل دفاع
۲۷۹	احکام خرید و فروش
۲۷۹	چیزهایی که در خرید و فروش مستحب است
۲۷۹	معاملات مکروه
۲۷۹	معاملات حرام

۲۸۱	ربای معاوضی .....
۲۸۳	شرایط فروشنده و خریدار .....
۲۸۴	شرایط جنس و عوض آن .....
۲۸۵	صیغه خرید و فروش .....
۲۸۶	خرید و فروش میوه‌ها .....
۲۸۶	نقد و نسیه .....
۲۸۷	معامله سلف .....
۲۸۷	شرایط معامله سلف .....
۲۸۸	احکام معامله سلف .....
۲۸۸	فروش طلا و نقره، به طلا و نقره .....
۲۸۹	مواردی که انسان می‌تواند معامله را بهم بزند .....
۲۹۲	مسائل متفرقه .....
۲۹۳	احکام شرکت .....
۲۹۶	احکام صلح .....
۲۹۸	احکام اجاره .....
۲۹۹	شرایط مالی که آن را اجاره می‌دهند .....
۳۰۰	شرایط استفاده‌ای که مال را برای آن اجاره می‌دهند .....
۳۰۱	مسائل متفرقه اجاره .....
۳۰۴	احکام جُعالة .....
۳۰۶	احکام مزارعه .....
۳۰۹	احکام مُساقات .....
۳۱۱	کسانی که نمی‌توانند در مال خود تصرف کنند .....

۳۱۲	احکام وکالت
۳۱۵	احکام قرض
۳۱۸	احکام حواله دادن
۳۲۰	احکام رهن
۳۲۲	احکام ضامن شدن
۳۲۴	احکام کفالت
۳۲۶	احکام ودیعه (امانت)
۳۲۹	احکام مضاربه
۳۳۵	احکام عاریه
۳۳۸	احکام نکاح یا ازدواج
۳۳۸	احکام عقد
۳۳۹	دستور خواندن عقد دائم
۳۳۹	دستور خواندن عقد غیر دائم
۳۳۹	شرایط عقد
۳۴۱	عیبهایی که به واسطه آنها می شود عقد را بهم زد
۳۴۲	عده ای از زنها که ازدواج با آنها حرام است
۳۴۴	احکام عقد دائم

۳۴۵	..... مُتَعَه یا صیغه
۳۴۶	..... احکام نگاه کردن
۳۴۷	..... مسائل متفرقه زناشویی
۳۵۱	..... احکام شیر دادن
۳۵۲	..... شرایط شیر دانی که علت محرم شدن است
۳۵۴	..... آداب شیر دادن
۳۵۵	..... مسائل متفرقه شیر دادن
۳۵۷	..... احکام طلاق
۳۵۹	..... عِدَّة طلاق
۳۶۰	..... عِدَّة زنی که شوهرش مرده
۳۶۰	..... طلاق بائن و طلاق رجعی
۳۶۱	..... احکام رجوع کردن
۳۶۱	..... طلاق خُلْع
۳۶۲	..... طلاق مبارات
۳۶۳	..... احکام متفرقه طلاق
۳۶۴	..... احکام غصب
۳۶۷	..... احکام مالی که انسان آن را پیدا می کند
۳۷۰	..... احکام سر بریدن و شکار کردن حیوانات
۳۷۱	..... دستور سر بریدن حیوانات
۳۷۱	..... شرایط سر بریدن حیوان
۳۷۲	..... دستور کشتن شتر
۳۷۳	..... چیزهایی که موقع سر بریدن حیوانات مستحب است

چیزهایی که در کشتن حیوانات مکروه است	۳۷۳
احکام شکار کردن با اسلحه	۳۷۳
شکار کردن با سگ شکاری	۳۷۵
صید ماهی	۳۷۶
صید ملخ	۳۷۷
احکام خوردن‌ها و آشامیدن‌ها	۳۷۸
چیزهایی که موقع غذا خوردن مستحب است	۳۸۱
چیزهایی که در غذا خوردن مکروه است	۳۸۱
مستحبات آب آشامیدن	۳۸۱
مکروهات آب آشامیدن	۳۸۲
احکام نذر و عَهْد	۳۸۳
احکام قسم خوردن	۳۸۷
احکام وَقْف	۳۸۹
احکام وصیت	۳۹۲
احکام ارث	۳۹۷
ارث طبقه اوّل	۳۹۷
طبقه دوّم نسبی	۳۹۹
اجداد	۴۰۰
برادر و خواهر	۴۰۱
اجداد و خواهر برادر	۴۰۲
طبقه سوّم نسبی	۴۰۳

عمو وعمه	٤٠٣
دایی و خاله	٤٠٤
عمو و عمه و دایی و خاله	٤٠٥
ارث زن و شوهر	٤٠٥
شروط ارث زن و شوهر	٤٠٧
مسائل متفرقه ارث	٤٠٨
واژه نامه	٤١٠